AN APPROACH OF DENTAL ACT WITH YOUNG PUPILS

Ramona Vlad, DMD and Maria Dorina Paşca, Assoc. Prof., PhD

University of Medicine and Pharmacy, Tîrgu Mureş

Abstract: The fear of dentist is a feeling perceived by the kids that most of times is due to the stomatologic therapeutic procedures. It is very frequent with young pupils, the maximum being noticed at the age of 11. The types are different and vary from one patient to another in point of intensity (nervosity, fear, anxiety, phobia). Through the questionnaire applied I intended to identify if the young pupils fear the dentist. We used the questionnaire on a sample made up of 50 pupils of the second grade, ranging from 8 to 9 years old. The puplis who were questioned attend Secondary School Nr. 114 in Bucharest. As a result of the data provided by applying the questionnaire I noticed that most of pupils had been to the dentist until that age and a great deal of them (66%) said that they liked it. Most of pupils declared that they do not fear the dentist (60%). The girls are more interesed in becoming a dentist, this being proved by their preference to play the part of the dentist in the game „the dentist" 38%, compared to 8% in point of boys. The questionnaire applied emphasized some aspects of the fear of dentist with the young pupils and the need of oral health education in schools and family.

Keywords: pupil, dentist, fear, pain, education.

Introducere

Prima etapă a şcolarităţii, denumită şi vârsta şcolară mică durează aproximativ 5 ani (de la 5-6 ani până la 10-11 ani) şi coincide cu copilăria mare.

În această perioadă, dezvoltarea biologică a copilului constă în procesul de creştere şi maturizare fizică a organismului, în schimbări cantitative şi calitative ale activităţii nervoase superioare.

„Starea de sănătate este o interacțiune complexă a mai multor factori: biologici, psihologici și sociali." Zlate M. (2001)

Conform clasificării lui Piaget, „şcolarul mic se află în stadiul concret operaţional al dezvoltării cognitive, caracterizat de transformarea fanteziei infantile în gândire logică şi capacitatea de a înţelege relaţiile cauză- efect." Piajet J. (1971) Volumul de cunoştinţe, precum şi solicitările cresc în complexitate odată cu trecerea anilor, iar şcolarul evoluează numai dacă şi-a însuşit cunoştinţele şi deprinderile de bază în învăţare. În această perioadă „este sensibil, mai puţin egocentrist, devine mai sigur pe el în cadrul familiei şi răspunde mai bine la sugestii decât la ordine." Iamandescu IB. (2002)

Se dezvoltă propriile dorinţe şi aspiraţii. Ia amploare sensul moral- afectiv al conduitei, dezvoltarea sentimentelor şi stărilor afective, precum şi a sentimentelor intelectuale. Copilul înţelege şi resimte ceea ce se întâmplă în familie, iar relaţiile pozitive cu părinţii sunt semnificative, conducând spre structurarea pozitivă a personalităţii copilului.

Alături de învăţătură, jocul şi munca au rol important în dezvoltarea fizică şi psihică a copiilor de vârstă şcolară. Deşi îmbracă forme noi, jocul îşi păstrează funcţiile specifice: formative, cognitive, ludice. Copilul nu mai este atât de preocupat de joc în sine, ci mai ales de

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)

finalitatea jocului, de rezultatul acestuia. „Activitatea ludică îl fortifică pe copil din punct de vedere fizic și îi dezvoltă o serie de calitați de ordin psihologic.” Drăgan I. (2007)

Activitatea intelectuală a copiilor de vârstă şcolară cunoaşte modificări semnificative în planul percepţiei şi observaţiei, al gândirii, memoriei şi atenţiei.

Capacităţile senzorial- perceptive devin mai eficiente. Se dezvoltă pragurile perceptive, vederea şi auzul atingând performanţe importante spre vârsta de 8-10 ani. Capacitatea perceptivă se dezvoltă şi datorită cuvintelor, al căror rol este acela de a specifica, de a sintetiza şi concentra experienţa cognitivă, de a pune ordine în experienţa copilului. Cea mai importantă caracteristică a percepţiei copilului de 8-10 ani constă în subordonarea ei mecanismului şi rolului cognitiv al gândirii. Prin aceasta, percepţia devine o activitate dirijată şi cu sens, organizată şi sistematizată. O astfel de percepţie, superior organizată, este observaţia. Aceasta are drept caracteristică faptul că este de durată, subordonată unui scop şi sistematică.

După vârsta de 8-9 ani, copilul trece de la stadiul operaţiilor concrete la cel al operaţiilor abstracte. Gândirea şcolarului operează cu date din experienţa cognitivă generală, ceea ce face ca actul cunoaşterii să fie bogat, iar operaţiile de diferenţiere complexe şi organizate. În această perioadă copilul începe să-şi organizeze procesul gândirii în raţionamente ce conţin selectarea şi exprimarea unei anumite relaţii între general, particular şi individual. Spre sfârşitul micii şcolarităţi încep să se evidenţieze judecăţile complexe.

„Gândirea pozitivă se caracterizează prin raționalitate, orientare activă, constructivă, pe direcția depășirii dificultăților.” Zlate M. (1999)

Antrenarea spiritului de observaţie şi a gândirii condiţionează dezvoltarea imaginaţiei, care este relativ dezvoltată încă de la intrarea în şcoală şi determinată de joc.

La această vârstă copilul începe să gândească abstract și să acționeze motivat. Cel mai important rol în comportamentul uman îl au factorii psihosociali.

Studii de specialitate susțin că statusul socio-economic al familiei influențează starea de igienă orală a copilului. Membrii familiilor cu venituri mici se prezintă la medicul stomatolog doar atunci când prezintă simptome grave. Copiii preiau teama părinților sau a fraților mai mari şi colaborează foarte puțin cu medicul. Înțelegerea de către stomatolog a emoțiilor copilului poate ajuta medicul la prevenirea și minimalizarea efectelor negative a acestor trăiri. În acest scop este necesară o bună cunoaștere a dezvoltării psihice a copilului, coroborată cu o preocupare continuă de a obține încrederea copilului.

“Cel mai important lucru îl reprezintă elementul de cunoaştere, acceptare, înţelegere şi ajutor reciproc - medic-pacient copil versus pacient copil-medic.” Paşca MD (2007)

Comportamentul medicului poate reduce anxietatea și, implicit, intensitatea percepției dureroase. Temerile pacienților- copii sau adulți- au legatură cu anticiparea unei dureri posibile sau închipuite. Multe dintre acestea își au originea în experiențele anterioare- reale sau imaginare, trăite sau povestite de alții- determinând o reacție rapidă a individului în fața amenințării.

Teama este raspunsul organismului în fața unei amenințări reale sau imaginare, pe când anxietatea se poate asocia cu o senzație de durere în piept, creșterea pulsului, diminuarea intensității vocii. Teama variază ca intensitate de la un pacient la altul, de la nervozitate la anxietate- sentiment accentuat de frică ce poate dispărea instantaneu sau poate lua forma unei fobii dentare.

Teama sau anxietatea pot crea dificultăți în tratamentul stomatologic, atât medicului, cât și pacienților copii. Pentru a preîntâmpina astfel de situații, specialiștii recomandă o acomodare treptată a copilului cu actul stomatologic, proces care ar trebui să înceapă încă din primii ani ai copilăriei, în familie. Este nevoie de încurajare din partea părinților, de întărirea unui comportament pozitiv la stomatolog prin exemplele din experiența părinților sau a fraților mai mari.

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)

Este recomandat ca între medic și pacient să se stabilească o bună comunicare verbală și non-verbală. Metoda cea mai populară de scădere a anxietății copiilor la stomatolog este metoda „tell show do", metoda prin care pacientului i se explică, i se arată, urmând ca ulterior să i se administreze tratamentul dentar. Pentru obținerea unor rezultate cât mai bune în planul relaționării medicului cu pacientul, este recomandată combinația tehnicilor de anestezie locală cu cele de comportament.

Vârsta micii școlarități este o foarte bună perioadă pentru învățarea modului de îngrijire a dinților. În această perioadă încep să se piardă dinții de lapte, unii încep tratamente ortodontice, sunt aplicate tehnici de sigilare. "Dinții sunt o componentă importantă a cavității orale… Dinții de lapte sănătoși îl fac pe copil să mestece corect, îl ajută să învețe să vorbească clar, ghidează erupția dinților permanenți." Răducanu AM (2008)

Asigurarea sănătății orale la copii constituie o preocupare permanentă a părinților, educatorilor și medicilor stomatologi.

Având în vedere importanța prevenirii și tratării afecțiunilor structurilor bucale, în lucrarea de față vom încerca să identificăm dacă școlarii mici manifestă teamă la stomatolog.

Material și metodă

Studiul își propune o microradiografie a percepției școlarilor din clasele a II-a asupra actului stomatologic. Pentru identificarea existenței anxietății copiilor de această vârstă am utilizat un chestionar cu zece întrebări.

Chestionarul a fost aplicat în București, la Școala Gimnazială nr. 114, în perioada Octombrie- Decembrie 2016 pe un eșantion de 50 de subiecți. Chestionarele conțin vârsta și sexul subiecților, fără a fi trecute numele acestora. Participanții au răspuns în scris la cele zece întrebări ale chestionarului.

Chestionar

Te rog să răspunzi la următoarele întrebări, după ce le-ai citit cu atenţie, notând totodată:
- vârsta ____; sexul _____; școala_____

1. Ai fost vreodată la stomatolog?
   a. Da
   b. Nu
2. Ţi-a plăcut?
   a. Da
   b. Nu
3. Îți este frică de stomatolog?
   a. Da
      Dacă da, de ce?
      a. anestezie (injecție); b. durere; c. aparatură medicală; d. medic
   b. Nu
4. Când mergi la stomatolog?
   a. Când te doare un dințișor
   b. La control
   c. Ambele
5. De la cine aștepți recompense când mergi la stomatolog?
   a. Părinți
   b. Bunici
   c. Medic
   d. Medic și părinți/ bunici și părinți/ medic și bunici

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)

e. Nu aștept recompense

6. Părinții stau împreună cu tine în cabinetul stomatologic?
   a. Da
   b. Nu
7. Îți place să te speli pe dinți?
   a. Da
   b. Nu
8. Te-ai jucat vreodată "de-a stomatologul"?
   a. Da
   b. Nu
9. Ce rol îți place?
   a. medic; b. pacient; c. nu îmi place
10. Ce i-ai spune unui prieten mai mic decât tine?
    a. Să nu se ducă la stomatolog;
    b. Să meargă doar dacă are nevoie;
    c. Să meargă liniștit că nu se va întâmpla nimic rău.

Rezultate

Tabel 1. **Rezultatele chestionarului aplicat**

Item	F 8-9 ani	B 8-9 ani	**Total cls II A**	F 8-9 ani	B 8-9 ani	**Total cls II B**	F 8-9 ani	B 8-9 ani	**Total cls II C**	**Total cele 3 cls**	**Total F**	**B**	**Procente F**	**B**
1a	8	6	**14**	5	10	**15**	10	2	**12**	**41**	**23**	**18**	**46%**	**36%**
1b	1	1	**2**	1	0	**1**	1	5	**6**	**9**	**3**	**6**	**6%**	**12%**
2a	8	6	**14**	4	7	**11**	6	2	**8**	**33**	**18**	**15**	**36%**	**30%**
2b	0	0	**0**	1	3	**4**	4	1	**5**	**9**	**5**	**4**	**10%**	**8%**
2c	1	1	**2**	1	0	**1**	1	4	**5**	**8**	**3**	**5**	**6%**	**10%**
3a.a	1	0	**1**	0	4	**4**	5	3	**8**	**13**	**6**	**7**	**12%**	**14%**
3a.b	0	0	**0**	1	1	**2**	2	1	**3**	**5**	**3**	**2**	**6%**	**4%**
3a.c	0	0	**0**	1	0	**1**	0	0	**0**	**1**	**1**	**0**	**2%**	**0%**
3a.d	0	0	**0**	1	0	**1**	0	0	**0**	**1**	**1**	**0**	**2%**	**0%**
3b	8	7	**15**	4	4	**8**	4	3	**7**	**30**	**16**	**14**	**32%**	**28%**
4a	7	5	**12**	5	5	**10**	11	6	**17**	**39**	**23**	**16**	**46%**	**32%**
4b	1	1	**2**	1	1	**2**	0	1	**1**	**5**	**2**	**3**	**4%**	**6%**
4c	1	1	**2**	0	4	**4**	0	0	**0**	**6**	**1**	**5**	**2%**	**10%**
5a	4	2	**6**	1	6	**7**	5	3	**8**	**21**	**10**	**11**	**20%**	**22%**
5b	0	0	**0**	1	0	**1**	1	0	**1**	**2**	**2**	**0**	**4%**	**0%**
5c	3	5	**8**	3	1	**4**	5	4	**9**	**21**	**11**	**10**	**22%**	**20%**
5d	2	0	**2**	0	2	**2**	0	0	**0**	**4**	**2**	**2**	**4%**	**4%**
5e	0	0	**0**	1	1	**2**	0	0	**0**	**2**	**1**	**1**	**2%**	**2%**
6a	9	6	**15**	4	5	**9**	9	5	**14**	**38**	**22**	**16**	**44%**	**32%**
6b	0	1	**1**	2	5	**7**	2	2	**4**	**12**	**4**	**8**	**8%**	**16%**
7a	8	6	**14**	5	10	**15**	10	6	**16**	**45**	**23**	**22**	**46%**	**44%**

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)

7b	1	1	**2**	1	0	**1**	1	1	**2**	**5**	**3**	**2**	**6%**	**4%**
8a	8		**8**	2	1	**3**	9	3	**12**	**23**	**19**	**4**	**38%**	**8%**
8b	1	7	**8**	3	10	**13**	2	4	**6**	**27**	**6**	**21**	**12%**	**42%**
9a	8	1	**9**	4	2	**6**	7	1	**8**	**23**	**19**	**4**	**38%**	**8%**
9b	0	0	**0**	2	4	**6**	2	2	**4**	**10**	**4**	**6**	**8%**	**12%**
9c	1	6	**7**	2	2	**4**	2	4	**6**	**17**	**5**	**12**	**10%**	**24%**
10a	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	**0**	**0**	**0**	**0%**	**0%**
10b	1	4	**5**	1	2	**3**	4	2	**6**	**14**	**6**	**8**	**12%**	**16%**
10c	8	3	**11**	5	8	**13**	7	5	**12**	**36**	**20**	**16**	**40%**	**32%**

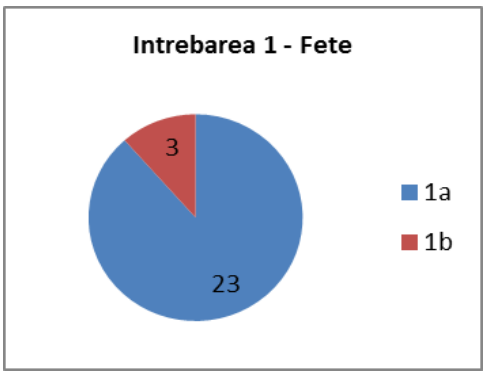

Figura 1

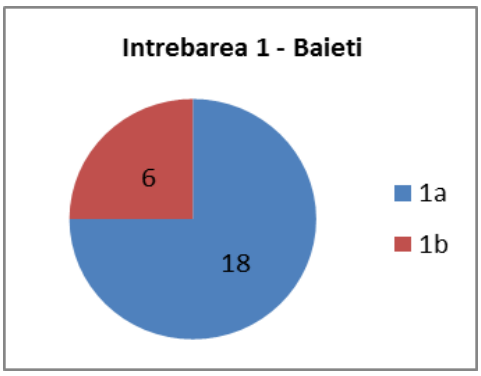

Figura 2

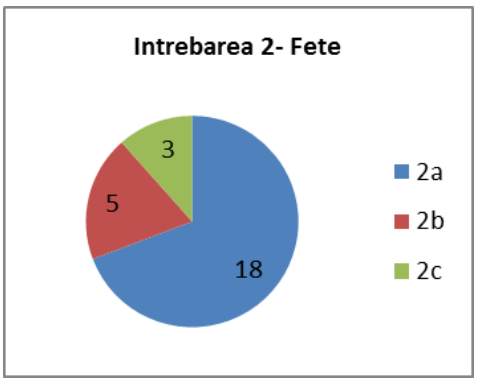

Figura 3

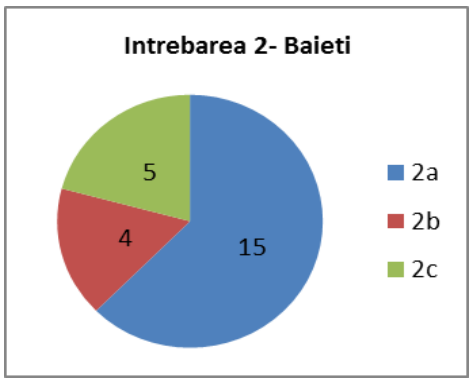

Figura 4

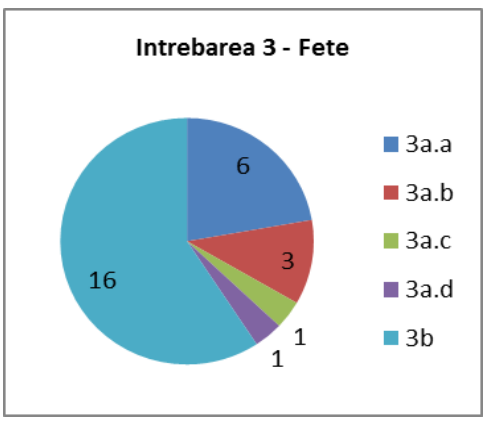

Figura 5

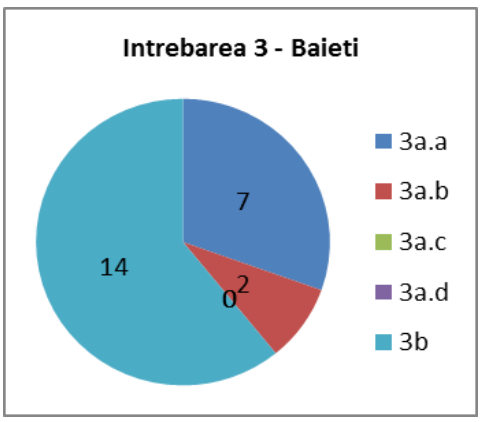

Figura 6

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)

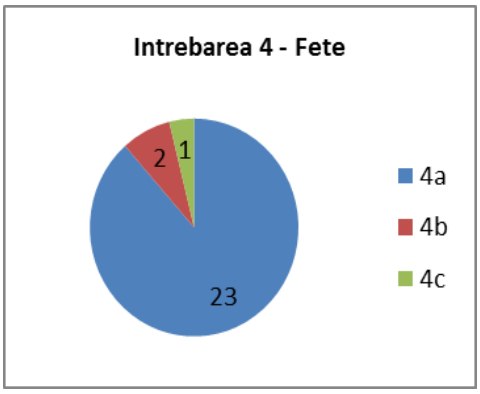

Figura 7

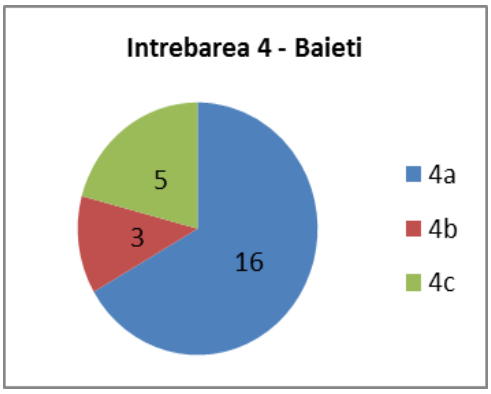

Figura 8

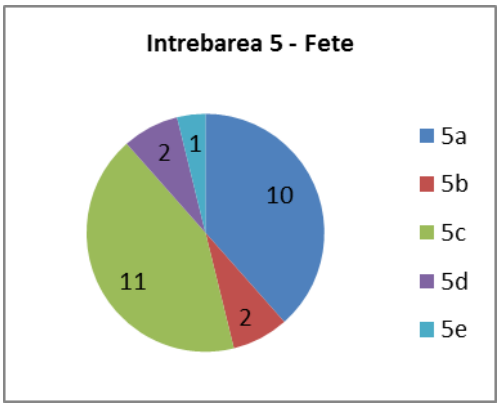

Figura 9

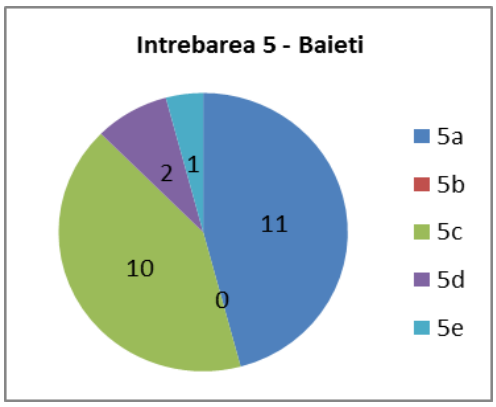

Figura 10

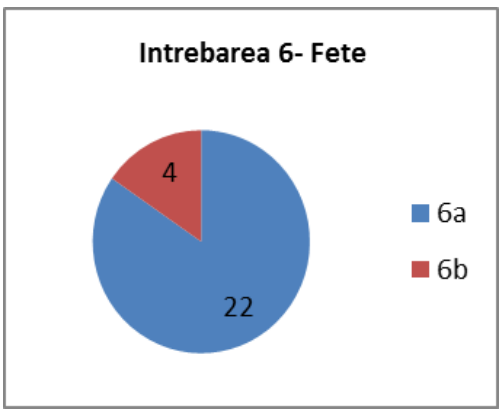

Figura 11

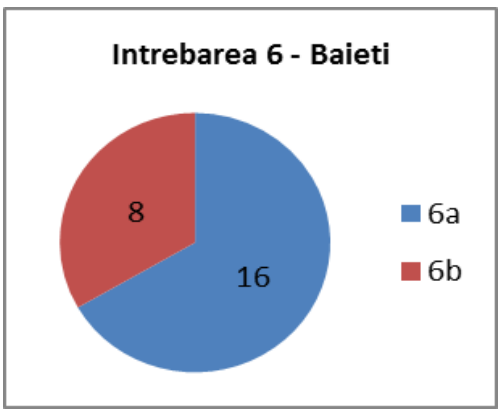

Figura 12

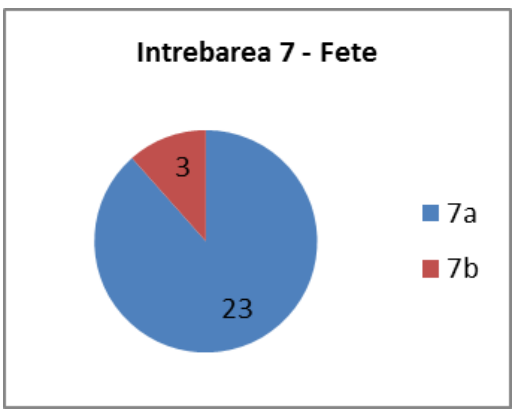

Figura 13

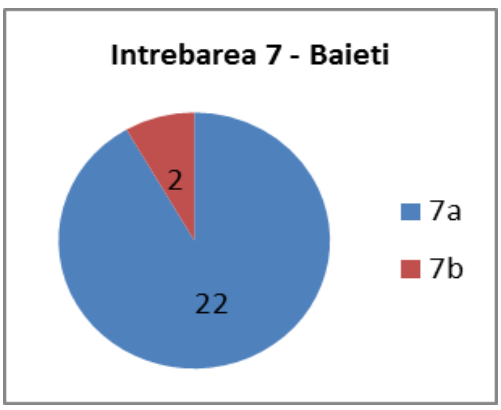

Figura 14

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)

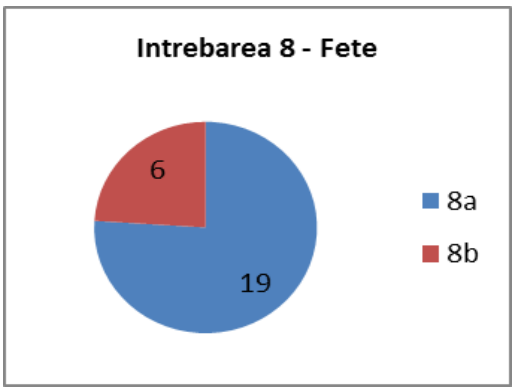

Figura 15

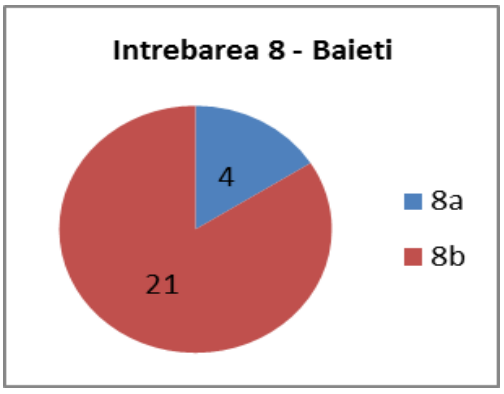

Figura 16

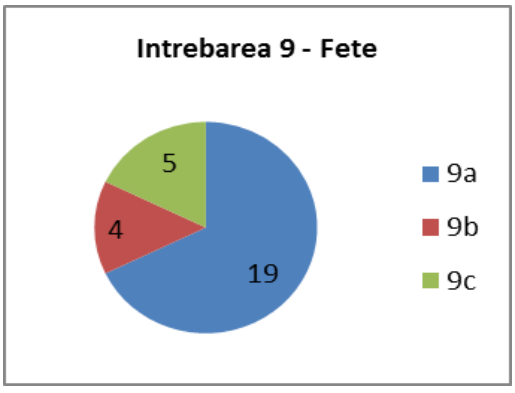

Figura 17

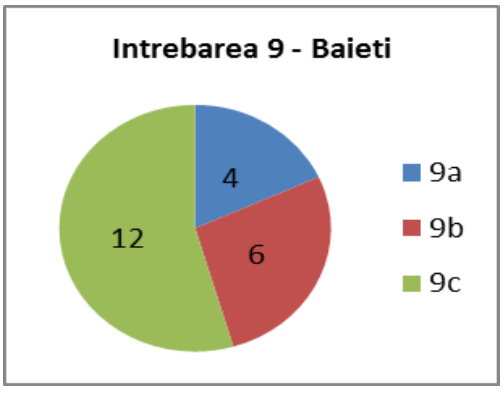

Figura 18

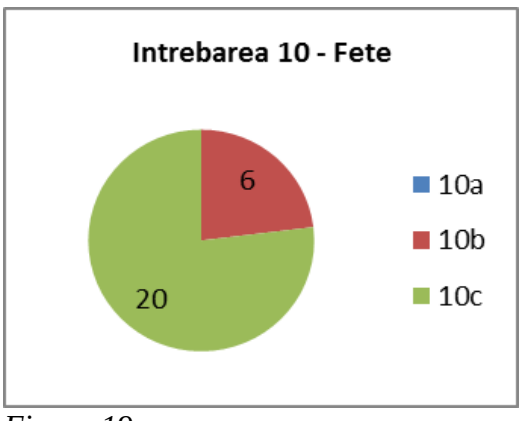

Figura 19

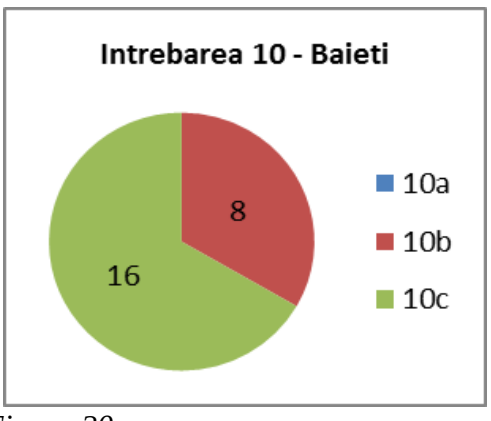

Figura 20

Discuții

Răspunsurile la întrebările 1 si 2 arată că din cei 50 de copii chestionați, având vârste cuprinse între 8 si 9 ani, s-a putut observa că majoritatea copiilor au fost la stomatolog până la vârsta de 8-9 ani, iar o mare parte dintre aceștia (66%) au declarat că le-a plăcut.

Răspunsurile la întrebarea 3 arată că cei mai mulți copii declară că nu se tem de stomatolog (60%), iar dintre cei care își declară frica de stomatolog, cei mai mulţi se tem de anestezie (26%).

Răspunsurile la întrebarea 4 indică faptul că cei mai mulți copii merg la stomatolog doar când au dureri (78%). Acesta poate fi și un indicator al incapacității financiare a familiilor copiilor.

Copiii așteaptă recompense din partea părinților și a medicilor în egală masură, doar 4% dintre ei declară că nu așteaptă recompense (întrebarea 5).

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)

Rezultatele la întrebarea 6 evidențiază faptul că în cele mai multe cazuri (76%) părinții îi însoțesc pe copii în cabinetul stomatologic.

Întrebați dacă le place să se spele pe dinți (întrebarea 7) cei mai mulți au răspuns afirmativ (90%), neexistând diferențe semnificative între băieți și fete.

Rezultatele la întrebările 8 si 9 evidențiază tendința fetelor de a se identifica cu rolul stomatologului (38%), comparativ cu numărul băieților (8%). 34% dintre cei chestionați nu par interesați de jocul "De-a stomatologul", cei mai mulți dintre aceștia fiind băieți (24%).

Răspunsurile la întrebarea 10 arată că majoritatea copiilor au încredere că la stomatolog nu li se întâmplă nimic rău (72%).

Concluzii

- Interpretarea rezultatelor la chestionarul aplicat ne conduce la concluzia că, la nivel declarativ, mai mult de jumătate dintre școlarii chestionați nu se tem de stomatolog.
- Datorită faptului că diferența dintre numărul acestora și al celor care se tem de stomatolog nu este foarte mare, putem deduce că există totuși teamă vis-à-vis de actul stomatologic la școlarii mici.
- Numărul mare al copiilor care merg la stomatolog doar când au dureri poate indica, fie o incapacitate financiară a părinților de a-i duce pe copii la control stomatologic în scop preventiv, fie carențe în educația părinților privitoare la igiena orală.
- Aceste aspecte conduc la necesitatea unei mai bune implicări a școlii, familiei și cadrelor medicale în educația pentru sănătate a copiilor, în formarea unei percepții corecte și complete a actului stomatologic, prin cooperarea cu medicul, acomodarea cu aparatura medicală și cu tehnicile de lucru.

Bibliografie

1. Zlate M - *Psihologia la răspântia mileniilor*, Ed. Polirom, București, 2001, 201.
2. Piajet J - *Biologie și cunoaștere*, Ed. Dacia, Cluj- Napoca, 1971.
3. Iamandescu IB - *Dimensiunea psihologică a practicii medicale*, Ed. Infomedica, București, 2002.
4. Drăgan I - *Comunicarea - Paradigme și teorii*, volumul 2, Ed. Rao, București, 2007, 112.
5. Zlate M - *Psihologia mecanismelor cognitive*, Ed. Polirom, București, 1999, 290.
6. Pașca MD - *Noi perspective în psihologia medicală*, University Press, 2007, 296.
7. Răducanu AM - *Pedodonția pe înțelesul tuturor*, Ghid practic pentru studenți, tineri medici, părinți și copii, Ed. Cermaprint, Bucureşti, 2008.

BDD-A25712 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 00:13:28 UTC)